

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 101.

ANULU XXIV.

Sabiuu 1931 Decembre 1876.

Telegrafulu ese Dminec'a si Joi'a, la fie-care doue septemani cu adausulu Foisioerei. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la expeditor'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cãtra expeditor'a. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

trecealalte pãrti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. v. a. o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si teriti streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platecu pentru intãl'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

cu „Foisioer'a“

Cu inceputulu anului 1877, se deschide prin acest'a prenumeratiune noua la acesta foia.

„Telegrafulu Romanu“, va esti de doue ori pe septamana Joi'a si Dminec'a; la fia-care doue septamani cu adausulu Foisioerei.

Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e celu de pana aci:

Pentru Sabiuu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Monarchia austro-unguresca pre anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strai-natate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu intardiã cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugãmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu cate doue poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandãmu on. publ. avisurile postali, (**Posta-Utal-vány. — Post-Anweisung.**) cã impreunate cu spese mai putiene si cã mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editor'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiuu.

Magiari si magiarismu.

Motto: „Die auf etliche Millionen Seelen hinaus laufende Anzahl, derer Graecorum non unitorum, so unter Euer Maiest. Allerhöchsten Botmäßigkeit stehen, sind meines wenigsten Ermessens als ein Schatz und wahres Kleinod des Durchlauchtigsten Erzhäuses zu betrachten, von welchem künftighin noch grössere Vortheile, als bisher vor den Staat gezogen werden könnten; *van sie nur im Geist und Weltlichen gegen alle Bedrückungen, Ungerechtigkeiten, und befugte Beschwerden mit rechtem Nachdruck geschützt, und so geführt werden, wie einer rauen und kriegerischen Nation nach denen Regeln der Vorsicht begegnet werden soll.*“

Kannitz-Rütberg, intr'un raportu adresatu in 9 Octobre 1758, in cestiunea romaniloru cãtra Imperat'es'a Mari'a Theresi'a.
(Originalulu in Archiv'a Ces. Reg. din Vien'a.)

I.

In vieti'a unui poporu totu-déun'a e ce-va statornicu, unu principiu, pre langa care, cã si pre langa o ossia, se inverta tóta vieti'a publica, o preocupatiune, care intre tôte impregiurãrile hotaresce pre ómeni. De cându tienemu minte si de cându scimu pe magiari alaturea cu noi, principiuu, care a hotaritu pe acestu poporu, mereu erã acel'a, care e astadi: maghiaritatea. Intrég'a loru vietiã este o indelungata lupta improtiv'a a totu, ce nu priiesce maghiaritatiei. Si ori-cãtu amu fi suferitu noi, românii, de acest'a, deca ne dãm bine sãma, nu vomu putea decãtu sa laudãm si sa binecuvântãm pe magiari pentru rabduri'a loru natiunala. Stãruinti'a de conservare tocmai la unu poporu micu si isolatu, precum sunt magia-

rii, e cea mai indreptatita: si intielegemu prea bine, ca cu câtu pericolele sunt mai mari, cu a'ãtu mai multa putere se manifesta intru a luptã in protiv'a loru; intielegemu, cum in secolulu XIX. acestu simtiementu sanatosu a ajunsu a fi o bóla sociala. Astadi magiarii sunt unu poporu bolnavu si patimasu, care nu mai e capabilu a produce ce-va. Tôte puterile loru se consuma in lupt'a natiunala. Ii-amu vediutu luptandu-se cu Tököly, cu Rákoczy si cu Beresényi contr'a Habsburgiloru pentru magiaritate; i-amu vediutu puindu-se cu entusiasmu la dispositiunea Imperat'esei Mari'a Theresi'a, care li se aretase binevoitóre; i-amu vediutu in lupta contr'a marelui Imperatu Iosifu II, care se aretase deopotriya ocrotitoriu a tuturoru popóreloru din imperatia. Dupa mórtea Imperatului Iosifu II. lupt'a incetã, poporul magiaru cu incetulu se intramã si intrã in epoca de productiune natiunala. Inriurirea germaniloru a fostu slabitu, iera cele-lalte elemente din Ungari'a erau prea putienu desvoltate, spre a putea preoapã mai din adinsu pe magiari, astfelu cãta-va vreme ei si urmèza traiulu in o lucrare sanatosã si binefacatóre. In urm'a acestei lucrãri ei se simtu mai tari, chiaru destulu de tari spre a concepe ide'a unui statu normalu, a unei Ungarii, in care nu sunt decãtu magiari. Magiarii nu se mai multiescu a se sustienea: ei staruiescu a sterpi ori a magiarisã pe elementele nemagiare, ce sunt in Ungari'a.

Omu nepreocupatu nici cându nu va putè pune la indoiala indreptatirea acestei idei. Tôte statele anormale au tendenti'a de a deveni normale si nu e poporu, care nu aru dorì sa fia singuru intr'unu statu, de óre-ce, chiaru in virtutea deosebirei loru, popórele se jignescu unulu pe altulu, fiindu silite a lucrã impreuna. Si noi, românii, amu fi de rea credintia, dicãndu ca nu amu dorì sa fimu cu totii uniti intr'unu statu. Da! dorimu si nu ne putemu gândi jertfe destulu de mari, spre a nu fi gat'a sa le aducemu pentru realizarea acestei idei. Dar' in vieti'a politica nu e vorb'a de dorintie, ci de staruintie. Noi suntemu destulu de chibzuiti spre a ne incredintiã, ca asiediarea nóstra topografica si mediulu etnograficu, in care traimu, facu preste putintia realizarea acestei dorintie, si suntemu destulu de cumpetati spre a nu voi sa staruimu pentru realizarea unei dorintie, care nu se pôte realizã. Aceea-si chibzuintia si acela-si cumpetu amu avé dreptu sa pretindemu si dela magiari. Recunoscemu, ca sunt in dreptu a starui sa magiarizeze pe popórele din Ungari'a: pretindemu inse, cã in virtutea acestui dreptu, ei sa nu staruiasca decãtu intru cãtu e data putintia realizãrei; sa nu 'si consume puterile loru, sa nu consume puterile statului, sa nu consume puterile nóstre in o lupta, din care nu va putè resultã decãtu desamagirea. Pretindemu, cã acei'a, cari se punu in fruntea unui statu, sa-si dee sãma de trecutu, sa cumpãnesca puterile puse in lupta, sa intielega ce este si ce nu este cu putintia si sa nu consume tiente nebune. — Ide'a, fia cãtu de marètia, intru cãtu nu se pôte realizã, este o utopie nenorocita. Si vrendu nevrendu ne punemu in fatia cu o dilema: ori magiarii sciu, ca magiarisarea Ungariei nu este cu

putintia si atunci, staruindu sa o magiarizeze, dau dovada ca nu sunt capabili a stã in fruntea unui statu; ori ca nu o sciu, si atunci dau dovada, ca indeobste le lipsesce bunulu simtiu politicu si nu sunt vrednici a jucã unu rolu statornicu in vieti'a publica.

Magiarii au mari virtuti politice. Inainte de tôte ei sunt, amu putè dice, celu mai disciplinatu poporu in Europ'a. Fiesce care magiaru este unu felu de geandarmu alu natiunei sele. Ori-cãtu de desbinati in launtru, inafara ei totu-déun'a sunt uniti si de-o potri-va gat'a a se jertfi pentru caus'a comuna. Acest'a face, ca ei la anumite momente potu manifestã mai multa putere decãtu alte popóre indoitu de mari. E inse, ca totu-déun'a o putere este unu elementu, care pôte fi atãtu binefacatoriu cãtu si stricaciosu; si mai alesu in stadiulu de desvoltare sociala, in care suntemu, nu puterea, ci bun'a povatiuire hotaresce. Chiaru si celu mai orbitu vrajmasiu va trebui sa vorbèscu cu unu felu de admiratiune despre puterea, cu care s'au manifestatu magiarii in revolutiunea dela 1848—49 si despre opozitiunea disciplinata, in care s'au tienutu pâna la anulu 1866. Prin aceste magiarii au devenitu poporul de predilectiune alu Europei. Indata insa ce puterea faptelor i-a pus in fruntea statului, lumea a inceputu a se desamagi. Si astadi, dupa ce diece ani de dile cãmpulu fapteloru le-a statu deschisu, chiaru si cei mai buni prietini at toru sunt siliti a recunósce, ca atunci, cându vorb'a e de a urdi ce-va, puterile magiariloru se risipescu in lips'a bunei povatiuiri. Si aici ne vinu aminte cuvintele, pe care Göthe le pune in gur'a lui Mephistophele:

„Ich bin der Geist, der stets verneint!“

„Ein Theil von jener Kraft,

„Die stets das Gute will und stets das Böse schafft!“

Deprinsi a face politica, magiarii dupa ce au ajunsu a fi elementulu hotãritoriu in statu, au urmatu totu cã mai nainte si in locu sa administrez au facutu politica. Pentru cã cine-va sa ajunga a fi ministru, nu se cerea, cã elu sa cunósca resortulu seu, ci erã destulu, cã sa fie bunu magiaru si sa aiba unu partidu, care 'lu sustiene. Si in restimpu de diece ani amu potutu vedè, ce felu de ómeni alcatuiau aceste partide. O parte erau ómeni, care nu 'si cunosceau cerculu electoralu, alt'a, ómeni, care afara de cerculu lor electoralu numai cunosceau nimicu; fórte micu erã numerulu acelor'a, care 'si dau truda sa studieze obiectivu atãtu tier'a cãtu si cestiunile, in care avéu sa hotarèscu. In vieti'a magiara e chiaru principiu a ignorã totu ce nu priiesce magiarismulu. In scoli copii invètia lucruri false si intrãndu in vietiã, cã barbati le lipsesce privirea corecta, si vedu lucrurile cum nu sunt. La anulu 1866 ei s'au pus in fruntea tierii cu gândulu de a creã o noua stare de lucruri, Ungari'a la care visèza. Nu erã nimicu mai firescu, decãtu cã apucãndu-se de lucru ei sa incepu dãndu-si sãma despre starea pe care au gasit'o. Cea dintãiu lucrare a guvernului magiaru aru fi trebuitu sa fie statistic'a; inainte de tôte elu aru fi trebuitu sa caute a se informã despre impartirea topografica a deosebitelor natiunitãti, despre starea economica, etica si despre stãruintiele politice a fie cãrei'a

in deosebi. Numai la anulu 1870 s'a facut inse numeratóre. Patru ani de dile guvernulu magiaru a lucratu „pe ghicite“! Si apoi chiaru la anulu 1870 elu nu a avutu bun'a pricepere de a face o numeratóre comparativa, ci a ignoratu tocmai ce trebuiã se caute a scã, deosebirile de natiunitate, lucrulu care astadi e celu mai importantu in Ungari'a. A trebuitu cã unu strainu, dl. Ficker, sa caute a aruncã lumina asupr'a stãrilor etnografice din Ungari'a. Iera cându dl. Keleti s'a pus sa scrie o statistica a Ungariei, vrendu nevrendu, trebuiã sa spuie neadeveruri, pentruca ii lipseu datele esacte. Si in sferistu, cându dl. Waszowski arata, ca in Ungari'a tocmai elementulu magiaru e acel'a, care se stirpesce, nimeni nu pôte se spuie „pentru ce“, de óre-ce nu avemu o statistica comparativa a Ungariei. E cu putintia, cã dupa diece ani de administratiune magiara cine-va sa potu vorbi cu óre-si care lamurire despre cele ce se petrecu in Ungari'a?! Nu! Si acei'a, care vorbescu cu mai putiena lamurire, sunt in-si magiarii, care din adinsu ignora, ce aru trebui sa caute a scã. Acest'a inse ne incredintiãza, ca ei sunt incapabili de o vietiã publica sanatosã. Unu lucru se cere neaperatu dela acel'a, care pretinde a dispune de vieti'a ómeniloru: sa vèdia bine. Acest'a le lipsesce magiariloru. Si indata ce le lipsesce ochiulu care petrunde in vietiã, le lipsesce bun'a pricepere si bun'a intielegere, iera in lips'a acestor'a chiaru si bun'a vointia remãne zadarnica.

„Es geht von Fall zu Fall!“ cum dicea comitele Andrassy despre politic'a sea, adeca pre romãnia din „cadere in cadere.“

II.

Constitutiunea magiara e liberala dãndu tuturoru cetãtieniloru drepturi egale. Acestã egalitate e insa premediosã. Potu fi in Ungari'a elemente, care stãruiescu a disolvã statulu, elemente, care 'si vedu viitoriulu afara de Ungari'a, si pentru cã sa vorbimu mai lamuritu, intr'adeveru sunt in Ungari'a asemenea elemente. Sa ne punemu mãna pe inima si sa recunoscemu, ca fatia cu asemenea elemente egalitatea nu pôte fi intielesã in tocmai. Nici unu statu nu pôte admite, cã intr'ensulu sa se desvolteze elementele, care sunt in protiv'a lui, ci e datoriu ale sterpi ori celu putienu a innadusi desvoltarea loru. E inse si in acestã privintia o mesura preste care nu este bine a trece. Deca admitemu, ca magiarii sunt datori a sterpi pre elementele care sunt vrajmasi Ungariei, pretindemu, cã ei sa-si dea bine sãma si sa nu caute a sterpi elemente, care nu sunt vrajmasi Ungariei si mai bine sa-si dea sãma si sa nu caute a sterpi elemente pre care nu le potu. Intr'unu chipu si intr'altulu ei precipita procesulu de disolvare.

E vorb'a de noi românii. Lasãndu la o parte tôte reservele, trebuesce sa marturisimu, ca noi, dupa cele intemplate dela 1867 incóce ne vedemu intr'o situatiune sa nu tienemu, sa nu putemu tienè multu la Ungari'a. N'avemu pentru-ce. Totu-déun'a acestã Ungaria a fostu o nepretina pentru noi; totu-déun'a ea a cautatu sa innadusiãca desvoltarea nóstra. Da, amu fostu si suntemu nepretini ai Ungariei pentru-ca Ungari'a ni-a fostu si ne este vrajmasiu. Sa nu uite inse ma-

gării ca noi ținemu la imperatie, si ținemu fiindu-ca avemu pentru ce. De cându ținemu minte, dinasti'a habsburgiloru a fostu ocrotirea noastră; ea a fostu povati'a noastră dela intunerecu la lumina; sub scutul ei ne-amu desvoltatu si totu sub alu ei scutu ne vedemu viitoriulu. Tocmai pentru aceea nu a fostu in vieti'a noastră nici un momentu in care noi sa fi slabitu in credinti'a noastră cătra Dinasti'a habsburgiloru: totu-déun'a amu fostu la dispositiunea loru gat'a a ne jertfi, si déca astadi amu fi chemati la lupta pentru Ungari'a, amu luptá din tóta inim'a, nu inse pentru Ungari'a, ci pentru habsburgi, nu pentru rege, ci pentru Imperatul nostru!

E mai multu decâtu lipsa de chibzuintia a inadusí desvoltarea unui asemenea poporu. Noi totu-déun'a amu fostu si inca suntemu pentru imperatie o sigura comóra de puteri si interesulu imperatiei a fostu si este nu a scadé, ci a sporí acésta comóra. Iéra acum, cându interesele Ungariei trebuiescu sa fia identice cu ale imperatiei: maghiarii, cari pretindu a reprezenta Ungari'a, fiindu intiepti, aru trebú sa caute a ne căscigá pentru Ungari'a, iéra nu a ne departá de Austri'a. Nu suntemu patrioti, dicu ei. Da, in intiesulu loru nu suntemu; in intiesulu nostru suntemu inse mai multu decâtu densii. Ei tienu la Ungari'a pentru ca ea le da totu, ce dorescu; noi ținemu la imperiulu Habsburgicu cu tóte, ca astadi elu nu ne mai da nimic. Ținemu inse la acestu imperiu pentru ca trecutul ne léga de densulu si pentru ca sperámu, ca in viitoru elu ne va creá conditiuni de desvoltare. Ungari'a nu ne-a datu nimic si nu ne promite nimic: astfelu maghiarii voru trebú sa fia drepti si sa recunósca, ca noi nu o putemu sustiené. Si déca unu románu le-aru spune, ca sustiene Ungari'a de astadi, sa fia convinsi ca acelu románu e fatiarnicu ori isolatu. Totu déun'a amu fi inse gat'a a sustiené cu entusiasmu o Ungaria, in care ni se dau conditiunile de desvoltare.

De óre-ce maghiarii atátu in dieta, câtu si in diarele loru, urméza a nu recunósce, ca Ungari'a de astadi tinde a inadusí desvoltarea noastră nu ne remáne decâtu sa ne lamurimu indeaménutu asupr'a mesuriloru, pe care din adinsu ori in lipsa de pricepere, guvernele magiare le-au luat in restempu de diece ani spre a inadusí desvoltarea noastră.

Singur'a parte a vietiei, in care románii in cei din urma diece ani s'au desvoltatu si s'au pututu desvoltá, este biserica. Amu facutu mari progrese; acést'a trebuiescu sa o recunóschemu si noi si maghiarii. Amu organizatu biserica, preotimea si invetiamentulu si, organizati odata, amu pornitu spre o desvoltare sanatósa si binefacátore. Dar' tóte aceste erau urdite inca înainte de anulu 1866. Constitutiunea noastră bisericesca nu o avemu dela Ungari'a, ci dela Austri'a. Guvernele magiare erau silite a respectá acésta bariera si publiculu magiaru, atátu in dieta, câtu si prin diare, mereu se plânge de dens'a. Scimu pré bine, ca déca nu s'aru teme, de ce se temu, de multu aru fi calcatu acésta-si lege, precum au mai calcatu multe altele. Astfelu de acést'a un'a nu s'au atinsu; dar' au facutu totu, ce se puté spre a micsiórá binefacerile, la care se gândea marele nostru Andreiu, cându a conceputu constitutiunea noastră bisericesca.

O alta lege, care ne garantá intru câtu-va conditiuni de desvoltare, e legea pentru nationalitati. Atunci, cându s'a facutu, nu eramu multiamiti cu dens'a. Maghiarii erau cu atátu mai putienu multiamiti, de óre-ce si pe acést'a n'au facutu decâtu „de sila bucurosu.“ Sa fimu dar' drepti, si se recunóschemu, ca o lege, cu care nimeni nu e multiamitu nu e buna de-

cátu sa fia calcata. Vai inse si amaru de tiér'a in care legile sa facu pentru cá sa fia calcate!

Cátu pentru noi, indeobsce nu ținemu la legi, care sa ne garanteze desvoltarea: ținemu la asiadieminte. Déca maghiarii aru avé convingerea, ca noi trebuiescu chiaru in interesulu loru sa ne desvoltámu, tóte legile aru fi de prisosu. — Acum'a ele suntu zadarnice. Asiá, cum se face in Pest'a, legea e vorba séca.

Ce folosu de legi, déca avemu unu ministeriu de finantie, care nu-si mai scie capulu? Cele mai subline drepturi suntu fórté sarbede, cându trebuiescu sa le platimu prea scumpu.

Te prinde mila, cându gândesci, ca o dieta cá si cea din Pest'a, e osandita a dispune de bogatiile unei țieri. Totu ómeni cu suflete pline de dorintie inferbentate; fiesce-care gat'a a-si dá pung'a pentru crearea de institutiuni binefacátore; fórté putieni inse, care sciu, ce este binefacatoriu si stricaciosu, si nici unulu, absolutu nici unulu, care sa póta scí, ce este de trebuintia si de folosu pentru Ungari'a, pentruca nici unulu nu putea cunósce acésta Ungaria. Cine putea sa scie, care e capacitatea de productiune a Ungariei? si cum puteamu hotári, ce se consume Ungari'a, cându nu sciamu ce produce? — Adunati in diet'a din Pest'a, deputatii magiari s'au pusu sa creze institutiunile pe care ei le credeau de trebuintia si folositoare: nimeni nu s'a intrebatu in sa, déca Ungari'a de odata póte creá tóte aceste institutiuni. Au cheltuitu si iéra-si cheltuitu pâna ce au vedíutu, ca nu mai merge. Apoi s'au pusu pe economii, adeca au inceputu sa strice, ce au facutu. Unde amu ajunsu cu acésta experimentatiune economica? acolo, ca astadi contribuabilulu imprumuta banii, cu care 'si platesce birulu, iéra statulu imprumuta spre a-si putea platí cametele datoriiloru.

Bine! ómenii, care ne-au adusu pâna'ntr'atát'a, sa fia onesti, sa se căiésca si sa marturisésca, ca n'au datu dovéda de capacitate politica, ca nu s'au aretatu a fi vrednici sa stee in fruntea unui statu. Nu ómenii, care dorescu binele suntu meniti a povatiú lumea, ci acei'a, care 'lu sciu face. Egalitatea este o nenorocire, cându ea insemnéza necesitatea de a ajunge de o potriua la sapa de lemn. Si noi, románii, care amu fostu esclusi dela vietí'a publica suntemu datoru a intrebá pe magiari: Ce a-ti facutu cu rodulu osteneleloru nóstre!?

Déca noi amu fi fostu reprezentati in mesura drépta in diet'a din Pest'a, multe din cheltuielile, care s'au facutu, nu s'aru fi facutu, de óre-ce noi amu fi astemperatu intru câtu-va foculu patrioticu alu magiariiloru. Asiá inse ei au facutu, ei sa responde. In sfersitu tóta fapt'a rea 'si gasescu osánd'a. Noi intr'adeveru amu perdutu multu prin administratiunea necumpetata a magiariiloru; dara ei insi-si au perdutu mai multu decâtu noi, fiindu-ca mai multu avéu de a perde. Noi seraci amu fostu si seraci amu remasu; ei au fostu avuti si au seracitu. Vrendu nevrendu guvernele magiare au realizatu egalitatea economica, care nu póte fi decâtu in interesulu nostru, déca e vorba sa resonámu si noi cá maghiarii. Si aici stámu in fati'a unui faptu economicu pré claru: *maghiarii nu voru puté concúra cu noi in lucrarea economica, fiindu ca noi avemu trebuintie mai putiene de câtu densii; noi suntemu deprinsi cu seraci'a, iéra densii nu suntu. Si acést'a e cea dintâiu cauza economica, pentru care populatiunea romana se sporescu, iéra cea magiara scade.* Astfelu tocmai voindu a stirpi pre románi maghiarii operéza cu atát'a lipsa de bunu simtiu încátu creaza nisce conditiuni, intre care románii se potu sporí, iéra magiarii scadu in ruptulu capulu.

Si sa nu créda maghiarii ca aceste cuvinte suntu espressiona sarcasmu-

lui: sa nu créda, ca noi ne bucurámu ca ei se stirpescu, ca secuii migréza in Romani'a, ca in deobsce elementulu magiaru pere, dându-ne nóue terenu de respândire. Unu románu, care intielege bine positi'a etnografica a magiariiloru nu va puté sa véda asemenea lucruri decâtu cu cea mai adenca amariciune. Interesulu nostru a romániloru, este, cá acolo unde suntu magiari, se remána magiari, unu poporu vigurosu care sa ne desparta de germani si sa lupte in folosulu nostru si alu seu contr'a slaviloru, care ne incungiura din tóte părțile. Cu tóte, ca maghiarii ne jignescu in desvoltare, noi avemu o privire mai clara decâtu densii si prevedíendu ca in locul unde suntu densii aru trebú sa se asiedie nemti, jidani si slavi, dorimu cá ei sa remána si sa se desvólte in tóte privintiele. Suntemu dar' revoltati, cându vedemu ca ei insi-si se sinucidu prin experimentatiunile politice, pre care le facu.

Dar' este o alta cauza, care ne revólta.

(Va urmă)

Congregatiunea din 28 Dec.

In congregatiunea de adi se pertractá si resolví totu ce erá obiectulu dilei pentru congregatiunea din 20 l. c. suspendata. Decursulu celoru optu dile facú obiectele de pertractatu capabile de a puté filuate in desbatere.

Domnulu comite supremu se ingrigí in restempulu acést'a de unu documentu, prin care ne demustrá ca a fostu in dreptu cându a suspendatu congregatiunea. Membrii congregatiunei inse cu tóte acéstea nu se lasara a fi confundati in convictiunile lor, nici prin documentulu produsu, nici prin asigurările ca cuprinsulu legi aru fi pre lánge procederea dlui comite supremu; si astfelu nu numai ca vicepresiedintii comitetului permanentu se grabira a dechiará in numele acéstui'a, ca testulu magiaru alu referadeloru comitetului, neprovenindu dela comitetu insusi nu se póte privi de autenticu, nici referadele in form'a acést'a nóua nu se potu privi cá referade ale comitetului, — ci afara de acést'a congregatiunea, conscie de suveranitatea sea declara printr'unu concludu solemn si in tóta form'a: ca ea privescu de legale, si potrivita procederea comitetului permanentu si resp. substernerea referadeloru sele cătra plenu si limb'a referintelui din comitetu si ca se afla indemnata a-si esprimá parerea de reu, pentruca congregatiunea din 20 Decembre cur. se suspendá si se amaná — dupa parerea sea — fără motivu legalu si fără de a se fi concesu membriloru presenti de a-si esprime si ei parerea.

Concludulu acést'a, care contine o reservatiune fatia de mandatulu regimului nemotivatu prin lege, e totu-deodata si o satisfactiune pentru comitetulu permanentu, ce fuse in prim'a linia atacatu prin procederea comitetului din congregatiunea trecuta si invinuitu chiaru ca nu si-aru fi indeplinitu missiunea sea.

Comitetulu permanentu negresitu va scí apretiuí concludulu acést'a dupa meritulu lui. Alta intrebare inse e: de póte coversi „pact“ulu ce-lu primí comitele dela mai marele seu, puterea morale a verdictului furmatu din partea poporului prin concludulu acést'a.

Cându s'aru practisá la noi constitutiunismulu astfelu dupa cum se marturisescu in teoria, atunci respunsulu la intrebarea acést'a aru urmă de sine. Pána cându inse domni dela putere 'lu potu practisá dupa cum le vine d-loru mai bine la socotéla, implinirea vointiei lor trece preste indeplinirea legi!

Mirare ca dlu comite supremu dupa cele petrecute in congregatiunea dela 20 l. c. a admisu aducerea concludului acéstui'a si preste totu pertractarea in acésta directiune. Se vede deci ca tendinti'a d-sele nu e nici-decum de a nabusi esprimerea convictiuniloru si ca chiaru si procederea din congregatiunea trecuta a urmatu mai multu din pré multu zelu spre a-si indepliní chemarea. —

Intre obiectele congregatiunei de adi de mai mare insemnatate a fostu cestiunea impartirei comitatului in preturi, carea comitetulu permanentu in majoritatea sea — firescu neromána — voindu a o amána pâna la organizatiunea definitiva a comitatului, a resolvat'o deocamdata astfelu, cá sa se transpuna oficiulu comitatensu spre a elaborá acést'a unu proiectu potrivitu pentru impartire, — carele inainte de organizarea definitiva a comitatului negresitu ca nu se va pertractá in plenulu congregatiunei. — Proiectulu romániloru prin carele impartirea gat'a se propuse congregatiunei numai spre acceptare, nu se acceptá din partea majoritatiei, cá materialu pretiuitu in sa se indrumá si acést'a la oficiulu comitatensu, cá sa le deschida ochii din vreme prietniloru nostri, care e durerea noastră? (Noi nu avemu alte dureri decâtu o administratiune corespundietore. Red.) O voru considerá-o ei, negresitu si despre acést'a ne garantéza cuventulu loru datu chiaru in decursulu congregatiunei. Numai câtu considerarea acést'a, nóue póte ca nu ne va veni la socotéla!*)

Altu obiectu de insemnatate fu, cestiunea dreptului de proprietate asupr'a edificiiloru din Sibiu si Sebesiu folosite pâna acum'a de magistratele urbane si scaunale. Edificiile acestea ce e dreptu ca se numera totu-déun'a intre edificiele cetátiei. Inse totu atátu de adeveratu este ca ele se afla in usulu atátu alu cetátiei, câtu si alu scauniloru respective; de óre-ce oficialii amenduror'a le-au folositu cá locuri de resiedintia a oficiiloru lor, fără cá scaunele sa fia platitu vre-o chiria. Acum'a dupa ce cetátile Sibiu si Sebesiu se constituira cá orasie cu ma-

*) Observarea acést'a erá fórté pretiósá, déca veni inainte de congregatiune si acést'a s'aru fi pututu face inainte de congregatiune déca noi nu ne-amu increde pré tare in puterile geniului nostru cu care improvisámu si lucrurile cele mai dificile dupa cum da momentulu. Cestiunea arondárei e destulu de matura de a fi resolvita pentru ca o administratiune mai buna este neaperatu de lipsa. Comunele románe si in specialu Avrighu, Orlatulu etc. suntu próbe nedisputabile, ca cu câtu remánu mai indelungu in starea lor de acum, cu atátu e mai reu de ele. Acést'a se vede ca a indemnata pre unii din reprezentanti a se gândi din vreme si a elaborá proiectulu, pretinsu si de ministru in emisulu seu.

In afaceri comitatense nu ținemu de consultu sa facemu strategii diplomatice, ci sa căutámu de interesele poporului reprezentatu in congregatiune si sa le spriginimu din fóte puterile. Déca erau barbatii nostri „ilustri“ toti in congregatiune si, nota bene, intiesi, póte ca proiectulu avé o sórte mai buna, care sa ne vina la socotéla. R.

gistrate regulate 'si insusira loru eschisivu edificiele acestea pre cându scaunele respective si-au perdutu usulu la ele si pe de alta parte trebuie sa contribuie la chiri'a edificiloru, in cari s'a asediatu oficiolatu comitatensu.

Pentru conflicte de felulu acest'a contine dispositiuni detaiate art. de lege XXXIII 1875 si astfelu tota cestiunea aru veni sa se reguleze in sensulu dispositiuniloru acestor'a.

In fine nu putem lasa neamintitu, ca dlu comite supremu spre a dovedi ca staruiesce din totu de-adin-sulu pentru legalitate, dispuse ca tote proiectele, propunerile si intrebările câte se ivira sub decursulu congregatiunei sa se anuncia totu-déun'a in 3 limbi; adeca in limb'a statului si in celelalte doué limbi protocolare.

Déca e inse, cá acést'a sa se intemple totu-déun'a astfelu si déca limb'a statului neintielésa de membrii congregatiunei trebuie sa paradeze in tote congregatiunile nóstre; aru fi póte dreptu si legalu cá sa se atribue mai multa atentiune si limbei nóstre si dupa cum se traducú tote actele din limb'a magiara in cea germana si viceversa, asiá sa se ingrijasca totu-déun'a si de tempuriu si de testuri corecte române, pentru cá sa nu se mai suplinésca lips'a acést'a in decursulu sesiunei insesi si intr'unu modu cátu de defectuosu, dupa cum 'lu provóca momentulu.

Asemenea s'aru cuveni si dupa ce referadele in sensulu legi au sa le faca notarii, nici unulu inse dintre domnii notari actuali, nu sciú intru atât'a limb'a romána, incatu se póta funciuná corectú cu ea, aru fi o recerintia legale cá unu postu de notariu sa se confere unui individu versatu pre deplinu si in limb'a romána.

Bucuresci, 13 Decembre 1876.

In sfersitu comitetulu insarcinatu de cátra camera cu urmarirea fostiloru ministri dati in judecata a purcesu la fapta. Siepte dintre invinovatiti au fostu citati si anume dnii: I. Florescu si A. Lahovari pe diu'a de ieri, la un'a óra dupa amédi, iéra dnii Catargiu, Mavrogheni, T. Rosetti si Maiorescu pe Duminec'a viitóre.

Inca Joi s'a fostu respanditu in orasiu sgomotulu, ca bucurestenii se voru aduná cu miile in délulu Metropolitiei unde avea sa se faca interogatoriulu. Vineri s'a ivitu scirea, ca acusatii au hotaritu a se presentá. Cu tote aceste Sambeta, pána sér'a nu s'a pututu observá vre-o deosebita agitatiune in publicu.

Dumineca pe la 12 óre nu erau decátu vr'o suta de ómeni inaintea localului adunárilor. Unii veneau, alții se intorceau acasa; astfelu pána la 1 óra acestu numeru a remasu statornicu. Se vorbiá, ca interogatoriulu nu are sa fia publicu si se sustienea, ca elu trebuesce sa se faca in fati'a intregéi natiuni, chiaru a intregéi lumi. In sfersitu, paremi-se unu membru alu comitetului, dlu Voinovu, a esitu spunendu cátoru-va din cei apropiati, ca interogatoriulu nu va fi publicu. Cu tote aceste putienii ómeni au remasu, dorindu sa véda pe acusatii sosindu.

La 1 óra insa, in locu de acusatii, au sositu doi tramisi ai loru, aducendu nisce scrisori, in care fiacare dintr'ensii declara indeosebi, ca neputendu recunósce dreptulu comitetului de a instruí, crede de prisosu a se presentá si ca nu se va presentá si apará decátu inaintea curtiei de cassa-

tiune. Comitetulu a refusat a primi aceste declaratiuni dela altu cine-va, decátu din mân'a citatiloru. Ele au remasu la cuestur'a camerei.

Astfelu diu'a de eri ne-a pusu in fatia cu o cestiune acuta. Comitetulu in citatiunile sele, amenintia pre acusatii, cá déca nu se voru presentá de buna voie, se voru eliberá mandate de aducere. Acum nu remáne dar' decátu cá comitetulu sa purcéda la arestare, ori cá elu sa renuntie la instructiunea. Pána acum nu se póte spune, pentru care dintre aceste doué alternative se va hotari.

Astadi lumea numai resonéza cá si cu câte-va luni mai nainte. Faptulu, ca comitetulu a citatu pre acusatii tocmai in délulu Metropolitiei si tocmai intr'o di de Dumineca ne incredintiéza, ca elu intentioná sa faca interogatoriulu in publicu si sperá ca se va inscená o manifestatiune de masse contr'a acusatiloru. Lumea inse a remasu departe de délulu Metropolitiei. Si intr'adeveru e mare deosebire intre ide'a de a vedé unu ministeriu inaintea inaltei Curti de cassatiune si intre ide'a de a vedé pre nisce vechi boieri cá si Catargi, Rosetti, Cantacuzino si Mavrogeni stându inaintea unoru ómeni cá si Flev'a, Misailu, Voinovu, Giani si Stolojanu. Nu este in acésta tíera deosebire de rangú si e bine, ca nu este e inse o deosebire de valóre etica si istorica. Sa fie dreptate, dicu toti, dar' drépta sa fie dreptatea si data intr'o forma cuviinciósa. Pentru aceea Catargi pusu inaintea curtiei de cassatiune este o scena solemná; iéra Catargi pusu inaintea dlui Flev'a este o scena pre care románulu normalu nici nu si-o póte gândi.

Acést'a me face sa crediu, ca comitetulu nu purcede la arestári, si me face sa me temu, ca hotarindu se a purcede, elu va provocá urmári grele. — Incepu a me convinge, ca in acésta tíera, nu totu, ce sbóra, se si mánanca.

Dar', in sfersitu, inca in acésta septamána comitetulu va trebui sa ia vr'o hotarire.

Despre resbelu nu ve potu spune nimicu. Atitudinea Romaniei urméza a fi care a fostu. Tote scirile, care se ivescu despre pregatirile, ce s'aru fi facându spre a luá parte la resbelu contr'a Turciei suntú neintemeiate. Pregatirile se facu, dar' se facu spre a fi facute in fa. Suntú in Románi'a románi, care credú ca va fi bine, suntú ómeni, care credú ca va fi necesaru, cá Románi'a sa se alipésca cátra Rusi'a; nu suntú inse ómeni, care sa fia gata a se luptá pentru acésta idea; nu este unu partidu resboinicu. Astfelu doresce Bratianu, dar' nu doresce cumpetatulu Sturdz'a, doresce Florescu, dar' nu doresce Catargiu, omulu de bunu simtiu. Si între asemenea dispositiuni participarea romániloru celu putienú nu este probabila.

Bugetulu pre anulu 1877 este dejá sanctiunatu de Maj. Sea si póte pána astadi este si promulgatu in diéta. Audimu ca bani suntú destui in cass'a statului si cum sa nu fia, cându s'a crutiatu dela acatolici 15,000 fl. Acesti bani voru fi si spornici cá filerulu veduvei si voru intretiené cass'a statului totu plina — pána cându se va golí.

Scirile despre conferintiele ministriale comune la Vien'a iéra a mai scosu din flegma pre dinariile magiare din Budapest'a. S'a vorbitu vr'o câte-va momente de resolviri importante in afacerea orientala; ba erá vorb'a ca Austro-Ungari'a inca sa intre in actiune la erumperea eventuala a resbelului. „P. N.“ numai decátu se scóla cá unu leu si striga ministrilor sa nu cuteze sa decida asiá ce-va. „Atát'a valóre“ dice citat'a fóia, „are la noi constitutiunismulu?“ Ce cugeta Col. Tisza: póte elu pasi

inaintea dietei cu pretensiunea sa imparta Turci'a? Crede Col. Széll ca parlamentulu i va votá o grositia? Andrassy se insiéla, déca crede ca póte pre cale constitutiunala urmári astfelu de política si póte incepe unu resbelu, care infióra pe natiunea ungurésca pána in cea din urma fibra a inimei. Deci va fi bine a se lasá definitivu de ide'a de a ocupá Bosni'a. Nu mergemu contr'a turcului. Déca trebuie sa mergemu, sa ne duca contr'a rússului!“

Ambasadorii Károlyi si Beust au sositu la Vien'a.

Despre miscári de trupe in launtrulu Austro-Ungariei, se vorbesce si se scrie mai multu afara de limitele monarchiei. Asiá cetimu intr'o corespundintia din Vien'a a foiei berlinese „National Zeitung“ urmatórele:

„Astadi sum in pusetiune de a-ti impartasi unele detaiuri despre intentiunata concentrare a trupeloru austriace. Gat'a de plecare se voru face trei corpuri, fia care de câte 30,000 ómeni. Celu dintáiu 'si va avé loculu seu de concentrare in Transilvania, sub comand'a vice-maresialului bar. de Ringelsheim; alu doilea lángha Sav'a sub comand'a vice-maresialului Mollinary; alu treilea in Dalmati'a sub comand'a Fz. M. bar. Rodich. Capu alu statului maioru este denumitu generalu-maioru Guranu. Mai departe la cuartirulu generalu se alatura vice-maresialulu Sindici (Dóra Scudier, cáci vice-mar. Sindici nu esista). Transportarea celor doué corpuri din urma de lángha Sav'a si din Dalmati'a pretinde pregatiri extraordinarie; pentru o divisiune suntú de lipsa, numai putienú, decátu 9000 de animale, pe cari sa se incarce cele necesarie pentru trupe. In Bosni'a si in Erzegovina nu suntú nici cáli, nici potece si asiá si munitiunea si proviantulu trebuie purtatu cu animale deprinse a purtá poveri.“

Coresp. asigura mai departe de nou ca pregatirile aceste militare nu insemnéza nici decátu ocupatiune séu actiune, ci suntú numai si numai mesuri de precautiune.

Corespondinti'a nóstra din Bucuresci ce o publicámu la altu locu ne comunica date destulu de interesante, din cari ne putem face o icóna despre starea lucrurilor din Románi'a. Corespundentii diurnaleloru straine inse zugravescu situatiunea mai intunecatu. Pentrucá publiculu nostru sa aiba idea ce scriu acei corespundenti, gasimu cu cale a reproduce in estrasu unele, despre cari viitoriulu celu mai de aprópe ne va incredintiá intru cátu au fostu intemeiate séu neintemeiate. „P. Ll.“ dela 28 Decembre publica o coresp. orig. din Bucuresci dela 21 Decembre, carea se incepe cu cuvintele: „Cetea iérasí este plina de sgomote despre schimbári in ministeriu! Corespundinti'a sustiene mai departe ca ministeriulu de culte si justitia si-au insinuatú dejá demissiunea pentru casulu cându camera aru votá bugetulu pre 1877 asiá dupa cum 'lu propune comissiunea financiara. Mai departe spune ca in sinulu ministeriului a avutu locu o certa fórté acuta pentru tramitarea dlui Demetriu Bratianu la Constantinopole in missiune diplomatica, care missiune erá promissa dlui Ioanu Ghic'a. Corr. anuncia cá unu ce siguru ca ministerulu de resbelu Slaniceanu 'si va primi cátu mai curendu demissiunea dela Domnitoriulu Carolu, pentruca, dice cor., incapacitate si cu deosebire lips'a de talentu organisatoriu a ministrului s'a doveditu pré pe fatia.

La unu prándiu festivu, ce'lu dete principele, nu de multu, au fostu invitati ministri dati in judecata: Lascaru

Catargiu, Florescu, Teod. Rosetti si Boerescu.

Alta corespundintia dela 22 Decembre reproduce unu passagiú din „Curierulu Financiaru“ prin care se infatisiéza situatiunea financiara cá un'a din cele mai deplorabile. La 1 Maiu fincienele erau regulate. Atunci deficitulu statului erá 16 milióne, provenitu din restantiele de impositie si contributiuni. Astadi este deficitulu celu putienú de 37 milióne si amplotiloru si pensionariloru nu li-se platescu lefile regulatu si cu detragere de 15—25 percente etc. etc. Si tote aceste cu-i se ascriu? — Guvernulu „democraticu“ de astadi.

Cátu pentru schimbarea ministeriala mai ca va avé dreptu cor. dupa câte se aude pre cái private din Romani'a. Cu tote aceste scirile diurnaleloru din Budapest'a si Vien'a trebuie luate cu multa precautiune.

Sciri din Belgradu anuncia ca ministeriulu de resbelu desvóltá o activitate extraordinaria asiá incátu in diu'a de 3 Ianuariu sa se póta incepe ostilitátele. Rusii se astépta si grupe mai mici sosescu si acum preste Cladov'a in tote dilele.

Abiá au resunatu salvele tunuriloru serbesci de pre bastiuniile Belgradului spre a salutá flámur'a austro-ungara si ai dá satisfactiune si „P. Ll.“ dela 27 Decembre anuncia unu atentatu nou din partea serbesca, de astadata asuprá vaporului „Hildegardé.“ O puscatura s'a datu asuprá vaporului tocma cându trecea in dreptulu unui satu serbescu din josu de Belgradu. Fiindu inse fórté intunerecu nu a potutu fi observata directiunea din care a umatu puscatur'a, dar' nici pre vaporu nu s'a gasitu vr'o urma. — Póte ca n'a fostu nimic'a.

Principele Vrede se pare ca s'a saturatu de Belgradu. Se dice ca aru dorí sa se stramute la Bucuresci in locu bar. Calice. Se mai adauge ce-va mai in urma si adeca aceea, ca principele Vrede s'a preumblatu deunde-dile pré cavalerescú cu Monitorulu cáci a trecutú preste linia, carea, conformu § 19 alu tratatului de Parisu trebuia sa o respecteze.

Afacerea monitoriului a facutu multu sánge reu in Rusi'a. Press'a rusésca e plina de amenintiári indreptate asuprá Austro-Ungariei. „Ruski mir“ dice ca Austro-Ungari'a nu se pré deosebesce de Turci'a in purtare sea cu slavii. „St. Pet. Wjed.“ declara ca déca Austro-Ungari'a s'aru incurcá cu Serbi'a, Rusi'a nu póte stá cu mânilé in sinu. „Golos“ amenintia dicendu ca afacerea „Maros“ va avé inca urmári pentru Austro-Ungari'a.

Memoriulu comitetului bulgaru.

Reproducemu dupa „Timpulu“ acestu actu, care este parte intregitóre a actelorú ce constitué cestiunea orientului, lasandu sa premérgha nimerit'a introducere ce i o face numitulú diuariu:

Suntemu rugati, dice „Tempulu“, a publicá urmatoriulu actu pe care unu comitetu de bulgari emigrati, l'a adresatu ministriloru de afaceri straine ai mariloru puteri europene. 'Lu publicámu, observandu in sa ca aspiratiunea de a incorporá Traci'a si Macedoni'a intr'unu statú esclusivu bulgaru este atâtú de nedrépta pe cátu este periculósa. Amorul propriu nationalu nu trebue sa orbésca pe bulgari pána a crede ca Europ'a aru consimti la inlocuirea suprematiei turcesci asuprá macedoneniloru si albanesiloru cu aceea a bulgariloru. Apoi nici acele popóre n'aru suferi-o.

Eata articolulu insusi:

„Esclentia! Avemu onórea a ve comunicá prin present'a adresa, programulu natiunalu bulgaru, care a fostu elaboratu si aprobatu intr'o adunare tienuta in Bucuresci la 19 Novembere, anulu acest'a si la care au luat parte reprezentantii emigratiunei bulgare, posedandu totu odata si mandatulu fratiloru lor cari se afla sub jugulu turcescu.

„Acestu programu formuléza dorintiele natiunei bulgare si constitue bas'a pe care s'aru putea radica viitorulu edificiu alu statului bulgaru si anume:

„1. Reconstituirea statului bulgaru, cuprindendu Bulgari'a propriu disa, Traci'a si Macedoni'a, in care populatiunea in marea sea majoritate este bulgara.

„2. Statulu bulgaru autonomu si independentu se va basa pe o constitutiune elaborata de o adunare natiunala aleasa de poporu.

„3. Legi speciali voru fi elaborate totu de acésta adunare pentru tóte ramurile administratiunei, conforme cu spiritulu constitutiunei si cu trebuintiele poporului.

„4. Cele-lalte natiunalitati respandite printre natiunalitatea bulgara, se voru bucura de acelea'si drepturi civili si politice cá si bulgarii.

„5. Servitiulu bulgaru si instructiunea suntu obligatorii pentru totu cetatienu bulgaru.

„Fia-ne permis a insoci acestu programu cu câte-va reflexiuni destinate a lumina, pe Esclenti'a vóstra, asupr'a vederiloru ce au presidatu la elaboratiunea lui.

„Mai întâiu este adevératu fára contradictiune ca pacea in orientu nu póte fi asigurata, decátu sustragendu provinciele bulgare de sub guvernamentulu monstruosu, care le conduce actualmente.

„Poporulu bulgaru are dreptulu, cá ori-ce altu poporu de a revindeca libertatea sea si de a-si avea guvernamentulu sen nationalu.

„De-si suntu déjà cinci secolu de cându domni'a turciloru s'a impusu cu forti'a brutala, patriei nóstre, bulgarii cu tóte aceste considera drepturile corónei bulgare cá nenimicite si esistande de facto.

„Prelungirea domnatiunei turcesci asupr'a provinciiloru bulgare, nu mai póte fi admisa de nici unu bulgaru, cáci ea aru insemná cum s'a probatu prea multu, estermnarea crestiniiloru bulgari.

„Tóte reformele de introdusu de acestu guvern, cá si constitutiunea despre care se face atât'a sgomotu nu suntu considerate de bulgari, cari cunosc pe stapánulu lor, mai multu decátu ori-cine altu, decátu cá o pulbere asverlita in ochii Europei. Totulu a remasu si va remanea litera mórtá si fanatismulu selbatecu alu turciloru va determiná restulu. Nu este transactiune possibila între barbari'a asiatica si civilizatiunea europeaná. Pentru a evita de aci înainte ori-ce versare de sánge, macelurile bazi-buzuciloru si ale cercheziloru in crestini inofensivi, jafulu si devastatiunea, atribute necesarie ale acestoru horde inarmate, o ocupatiune straina care aru avea de scopu de a stabili ordine in Bulgari'a si protegiá pre crestini, este absolutu necesaria. Bulgari'a cere acésta ocupatiune in numele civilizatiunei si umanitati. Cátu despre limitele statului bulgaru, ele voru fi bine demarcate de o comisiune mixta care aru consulti populatiunile asupr'a locurilor.

„Aflandu ca guvernulu otomanu smulge prin forti'a brutala adrese dela populatiunea crestina, adrese care trebuie sa probeze multiamirea ei de administratiunea actuala, subsemnati in numele natiunei bulgare protestámu contr'a acestoru nóue acte arbitrare.

„Natiunea bulgara nu póte sa-si inceteze lupt'a sea contr'a apesatoriloru sei actuali, pâna in diu'a in care complect'a satisfactiune va fi data dorintieloru sele legitime.

„Bulgarii au intretienutu totu-déun'a relatiunile loru amicali cu popórele crestine, cari i incungiura si care suntu cá se dicemu astfeliu, fratii loru de sórta.

„Bulgari'a libera va fi inca si mai intimu legata cu statele crestine déjà constituite in peninsul'a balcaniloru. Tóte aceste state aliate prin traditiune si comunitatea de interese voru inlocui cu demnitate acestu statu barbaru care se numesce imperiulu otomanu si care nu resida decátu pe forti'a brutala exercitata de o minoritate fanatica si exclusivista asupr'a unei intregi populatiuni progresista si plina de viitoriu.

Rugámu pre Esclenti'a Vóstra sa binevoiesca a luá in consideratiune acésta declaratiune, din partea nóstra si a spriginí cu tóta greutatea vóstra, caus'a justa a bulgariloru. Poporulu bulgaru intregu ridica rugi la ceru, cá dorintiele sele legitime sa fie audite si martiriulu seu sa inceteze pentru totu-déun'a.

„Bine-voiti, Esclentia, a primi asigurarea perfecteí nóstre consideratiuni cu care ne subscriemu ai Esclentiei Vóstre, cei mai devotati servitori.

In numele comitetului bulgaru.

(Urméza icaliturile.)

Bucuresci, 1 Decembre 1876.

Saliste 1876 in diu'a S. Andreiu

Dle Redactoru! Diu'a s. Andreiu s'a serbatu si estu-tempu cá si in anii trecuti, precum in intréga archidiece'sa, asiá si in bisericile din Saliste, conformu conclusului sinodalu din 1874, in sa acelu adausu ca aici indatorirea a emanatu din impulsu internu propriu, cá eflusu alu profundeí recunoscintie, ce datoresce Saliste in specie umbrei sublime a marelui defunctu.

Servitiulu divinu s'a celebratu in aceea-si di cu tóta pomp'a cuvenita, la carea a luat parte, afara de unu publicu fórté numerosu, inca si personalulu judecatorescu din locu, si intregu corpulu invetiatorescu — (afara de directorulu) — cu elevii scólei norm. capitale de aici.

Dupa finirea parastasului celebratu de preotimea locale s'a rostitu din partea invetiatorului Ioachim Munteanu unu cuventu funebralu, care cu permissiunea m. stimatei redactiuni lu alaturu aici cu rogarea cá, de ve-ti aflá cu cale sa binevoiti a-lu publicá in pretiuitulu diariu „T. R.“ fundatu de acela'si mare Archiereu Andreiu.*)

Asociatiunea romaniloru pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru románi meseriasi, va tiené adunarea sea generale Dumineca in 2/14 Ianuarie 1877 in sal'a Gimnasiului românú la 3 óre d. pr.

Agendele voru fi:

- Raportulu comitetului.
- Raportulu despre starea Cassei.
- Alegerea comisiunei pentru reviziunea rapórteloru.
- Alegerea comisiunei pentru inscrierea membriloru noi.
- Alegerea membriloru comitetului.
- Schimbarea statuteloru.
- Propuneri relative la imbunatatirea stárei materiale a Asociatiunei.
- Fipsarea bugetului pentru anulu 1877.

*) Cu parere de reu trebuie sa renunçiamu de asta data dela placerea de a publicá discursulu dlui I. Munteanu. Red.

Din siedinti'a comitetului tienuta in 2/14 Decembre 1876.

Bartolomeiu Baiulescu

presiedinte.

Dr. Nicolau Popu
actuariu.

Varietáti.

(†) *Necrologu.* In Cojocn'a a repozatu in dilele aceste venerabilulu betránu Ioanu Nemesiu, tatalu dlui advocatu de aici Dr. Ioanu Nemesiu, alu notariului publicu din Brasiovu Petru Nemesiu si alu parochului din Gyorok Alessiu Nemesiu.

Fia-i tierin'a usóra!

* * Min. reg. ung. de finencie prin emisulu de sub nr. 64350 a. c. a dispusu ca dela 1 Ianuaru 1877 incolo urmatórele comune se alature la cerculu perceptoralu reg. alu Sz. Udorheului si adeca:

a) din cerculu perceptoralu alu Sz. Szt. Giorzului:

Bardotiu, Bibarczfalva, Racosiulu sup., Filea, Bationulu micu, Hermanulu ung., Olasztelek, Szaldobos, Tegledi-Bacoz, Vargyas si Zombor.

b) din cerculu perceptoralu alu Sighisórei:

Mecburg, Draosu, Archit'a, Felécu, Sacelu rom., Vidacutulu rom., Petecu, si Szederjes.

Mai departe prin emisulu de sub Nr. 65518 a. c. a dispusu deosebirea dela cerculu perceptoralu alu Albei Iuliei si alaturarea la cerculu perceptoralu alu Sabiiului a urmatóreloru comune:

Dai'a, Cacov'a, Capoln'a, Calnicu, Lancramu, Lazú, Lomanu, Pianulu de susu, Petreni, Recea, Rehau, Rehit'a, Sebesielu, Siugagu, Sasciori, Pianulu de josu, Sebesiu si Strugaru.

Asemenea suntu de a se alaturá la cerculu perceptoralu alu Turdei comunele din comit. Ariesiu Turd'a:

Hesdatu, Fenesiulu micu, Racosiulu rom., St. Laslo, Mehesiu, si Velcheru cari se tieneau pâna aci de cerculu percept. alu Clusiului; din cerculu perceptoralu alu Albei se alatura la alu Turdei comunele: Bradiesci, Cior'a super., Muncelu, Ofenbai'a, Sartosiu, Albacu, Vidr'a infer., Bistr'a, Certege, Vidr'a super., Neagr'a, Ponorelu, Scarisiór'a, Secatur'a si Câmpeni; in fine comunele din cerculu perceptoralu alu M. Osiorheului: Icelandu-micu, Magyar Delló, Orbeu muresianu, Oroiu de Câmpia, Icelandu-mare, Delliu rom. Petea, S. Margit'a, Soospatak, Ujfalu si Lehinti'a muresiana.

* * Comunicatiunea cu Romani'a. Despre comunicatiunea locuitoriloru fostului scaunu alu Sabiiului cu Romani'a ne da, dupa „S. d. T.“ cea mai buna ilustratiune unu conspectu alu magistratului sabianu din care se vede câte passporturi s'au eliberatu dela 1 Ianuaru pâna in 5 Octobru 1876. Dupa acelu conspectu s'au eliberatu 3147 passporturi dintre cari 586 se vinu pre comercianti si caletori de sine statatori, pre cându restulu de 2560 se vinu pre servitori si lucratori. — Comunicatiunea cea mai mare cade pre lunile Februaru cu 536 si Martiu cu 456, pe Ianuaru cu 439 si Septembere cu 310 pre cându pre cele-lalte remâne sum'a de 290.

* * Adenci betránetie. Servitoriulu dlui cons. gub. E Macelariu cunoscutu sub numele Fritzi a repozatu in dilele aceste dupa ce a ajunsu o etate de 92 ani, in cas'a numitului domnu, unde a petrecutu mai unu patrariu de seculu.

Sciri telegrafice.

Vien'a 27 Decembre. Banc'a nationala austriaca va face propuneri mijlocitóre si le va comunicá celoru mai de aprópe conferintie de ministri.

Budapest'a 27 Decembre. Ministrulu presiedinte Tisza si ministru de finencie Széll

au plecatu la Vien'a. Majestatea Sea pléca astadi la Vien'a, unde va avé locu unu mare consiliu de ministri.

Belgradu 27 Decembre. Trupeloru li s'a datu déjà ordinu de plecare. Trupele din cele dóue clase dintáiu se concentréza in districtele loru.

Aten'a 27 Decembre. Camer'a a votatu unu creditu de diece milióne pentru inarmári extraordinarie si a incuviintiatu propunerea de a se convocá 120,000 ostasi.

Constantinopole 26 Decembre. Midhat pasi'a a cercetatu astadi pre delegatii puteriloru la conferintia, s'a pronunçiatu asupr'a garantieloru si conlucrării gendarmeriei straine, n'a vorbitu inse de refusare. Salisbury a dechiaratu sultanului, ca tóte puterile staruiescu unanimu pre lângá pretensiunile loru; la casu ca aru fi refusate voru plecá toti ambasadorii. — Conferintia cea mai de aprópe va fi joi; pórt'a va face cunoscute atunci hotaririle sele. Armistiulu s'a prolongitu pe 14 dile. — Edhem pasi'a este denumitu presiedinte alu consiliului de statu. Odian Effendi merge in missiune speciala financiála la Parisu si Londonu.

Constantinopole 27 Decembre. Se pare a fi siguru, ca pórt'a nu va refusá eu bloc tóte propunerile puteriloru. Spre a frânge resistinti'a portiei, se pare ca delegatii suntu aplecati a se demite la negociári asupr'a unoru detaiuri, déca voru fi sustienute principiile pronunçiate. Majoritatea diplomatiloru se silesce a evita ruptur'a între sine si pórt'a.

Constantinopole 27 Decembre. Se presupune ca pórt'a se va feri a dá unu respunsu evlative la hotaririle conferintiei, cu tóte ca Angli'a o admonéza de a nu face resistintia reformeloru din proiectulu conferintiei.

Vien'a 28 Decembre. Consiliulu comunu de ministri a debatutu numai afaceri curente. Scirile alarmatóre (Despre mobilisarea a trei corpuri de câte 30,000. in Transilvani'a, Ungari'a de sudu si Dalmati'a?) suntu inventate.

Vien'a 28 Decembre. Marele principe Nicolai, carele este bolnavu in Chisineu de o inflamatiune a pelitiei ventrale, a datu spre insanatosiare; reconvalescentia inse progreséza incetu. — FZM. baronu Rodich fu primitu de archiducele Albrecht in audientia.

Constantinopole 28 Decembre. Pórt'a perhorescéza ori ce ocupatiune, numésca-se ea cum s'aru numi si acceptéza numai o parte din program'a conferintiei. Midhat pasi'a a cassatu legea despre reductiunea datoriloru de statu turcesci si va propune camereloru turcesci o lege nóua pentru regularea financeloru statului.

Londonu 28 Decembre. „Morning-post“ comunica dupa cam se pare oficiosu: Angli'a nici odata nu a avutu intentiunea de a chiamá a casa flot'a din simulu Besic'a, séu de a intrerupe relatiunile diplomatice cu pórt'a.

Vien'a 29 Decembre. Consiliulu comunu alu ministriloru n'au conclusu nici unu feliu de mobilisare. Actiunea numai atunci va fi de lip'a, cându se voru vedé amenintiate interesele monarchiei in decursulu rebelului russo-turcescu, ceea ce contelui Iuliu Andrassy nu-i insufla nici o grija. Imperatulu a aprobatu conclusele consiliului de ministri.

Constantinopole 29 Decembre. Pórt'a perseveréza in opostiune fatia cu program'a conferintiei. De aceea flot'a englesu parascesc sinulu Besic'a.

Versailles 29 Decembre. Senatulu a acceptatu bugetulu dupa cum l'a votatu camera.

Belgradu 29 Decembre. Fóia oficiale anuncia in privinti'a demisiunei ministeriului ca ministrii actuali remánu in posturile loru pâna la o resolutiune definitiva a principelui.

Burs'a de Vien'a.

Din 15/27 Decemvre 1876.

Argintu	113 65
Galbinu	5 94
Napoleonu d'auru (poli)	9 98
Valut'a nóua imperiale germána	61 50